

NVE - V

3320 * 8.8.66

Arkiv nr.

Tit:

Sett:

Eksp:

TILLATELSE

FOR

BERGENSHALVØENS KOMMUNALE KRAFTSELSKAP**TIL Å FORETA REGULERINGER OG OVERFØRINGER I EKSINGEDALSVASS-
DRAGET M.FL. I FORBINDELSE MED BYGGING AV EVANGER KRAFTSTASJON**

(MEDDELT VED KONGELIG RESOLUSJON 4. MARS 1966.)

Ved kongelig resolusjon 4. mars 1966 er bestemt:

- «1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Bergenshalvøens kommunale kraftselskap å foreta regulering og overføring i Eksingedalsvassdraget m. fl. i forbindelse med bygging av Evanger kraftstasjon i Hordaland fylke, på de vilkår og under de forutsetninger som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 4. mars 1966.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringene m. v. i samsvar med utkast inntatt i Industridepartementets ovennevnte tilråding som gjeldende inntil videre.
3. . . . .»

Betingelser

for tillatelse for Bergenshalvøens kommunale kraftselskap til å foreta reguleringer og overføringer i Eksingedalsvassdraget m. fl. i forbindelse med bygging av Evanger kraftstasjon.

(Fastsatt vedagl. resolusjon 4. mars 1966.)

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. reguleringslovens § 10, post 2 siste ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved reguleringene og overføringene skal erlegges følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen i Eksingedalselva ved Askjeldalsvatn som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringene og overføringene innvunne øking av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inn-

drives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, betaler konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg til sammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og

arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget eller hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille inntil kr. 50 000 til rådighet for alimenndannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelser.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for allmennheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene. Ferdsveger og stier som er i bruk må omlegges dersom de demmes ned. De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av tracé for de forskjellige veganlegg.

12.

Konsesjonæren plikter å treffe tiltak for å avhjelpe skader og ulemper som reguleringene og overføringene måtte føre med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvorvidt det skal treffes tiltak og i tilfelle hvilke avgjøres i mangel av overenskomst ved skjønn som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med ekspropriasjonsskjønnet.

13.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement årlig å sette ut yngel og/eller settefisk i det område som berøres av reguleringene, overføringene og utbyggingen.

I den utstrekning vedkommende departement finner det nødvendig og gjennomførbart, plikter konsesjonæren:

- a) å anbringe gittere eller liknende sperreanordninger foran tappeluker og tunneler,
- b) å delta i finansieringen av laksetrappet i de berørte elveløp,
- c) å bygge og drive stamfiskanlegg, klekkeri og settefiskanlegg for produksjon av såvel yngel som ensomrig, ettårig og flerårig settefisk av laks og ørret,
- d) å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres.
- e) å bekoste forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggsperioden,
- f) å iverksette og/eller bekoste opprensning av elvepartier for å lette fiskens framkomst og bygging av terskler for å bevare fiskehøler.

I stedet for pålegget under pkt. c) kan vedkommende departement fastsette plikt til å delta med andelsinnskudd i bestående eller eventuelt planlagte fellesanlegg i distriktet.

14.

Konsesjonæren plikter å innbetale til kommunene i distriktet kr. 10 000 årlig til videre opphjør av fiske og jakt etter kommunestyrenes nærmere bestemmelse. Tilskuddets fordeling mellom kommunene fastsettes av vedkommende departement.

15.

De neddemte arealer ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høye av 25 cm over bakken. Det skal stubbes lavt, og gjenstående stubber skal ikke i noe tilfelle være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

16.

Innen reguleringene og overføringene tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til et næringsfond for Modalen, Vaksdal, Vik og Voss kommuner kr. 1 000 000. Til fondet skal betales et årlig tilskudd på kr. 0,50 pr. nat.-hk.

For fondet skal utarbeides vedtekter som godkjennes av vedkommende departement.

17.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid

måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse såvel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

18.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forstå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt. For så vidt vatnet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

19.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjering av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major,

streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å overta driften mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelsene herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelsene herom treffes av departementet. Det tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

21.

Ved regulerings- og overføringsanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

22.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er freddet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke var kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Han plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

Til skjønn i anledning av reguleringene og overføringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

24.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter

nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende de-

partement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement

for Eksingedalsvassdraget m. v. i forbindelse med bygging av Evanger kraftstasjon.

(Fastsatt ved kgl. resolusjon 4. mars 1966.)

1.

A. Reguleringsmagasiner.

	Nat. vst.	Reg.grense		Oppd. m	Senking m	Reg.-høyde m
		Øvre	Nedre			
Piksvatn 062	958.4	958.4	948.0		10.4	10.4
Volavatn	904.1	934.0	902.0	29.9	2.1	32.0
Grøndalsvatn	761	776.0	750.0	215.0	11.0	26.0 33
Langevatn	810	825.0	805.0	15.0	5.0	20.0
Svartevatn	869	879.0	862.0	10.0	7.0	17.0
Øvre Svartevatn 063	879	879.0	862.0		17.0	17.0
Kvandalsvatn	801	810.0	790.0	9.0	11.0	20.0
Askjeldalsvatn	780.8	810.0	750.0	29.2	30.8	60.0
Skjerjevatt 064	955	965.0	945.0	10.0	10.0	20.0
Holskardvatn	845	865.0	815.0	20.0	30.0	50.0
Kvanngrovatn	862	867.0	850.0	5.0	12.0	17.0

Vassøyane og Raubergvatn heves permanent til kote 865.

Øvre Sødalsvatn kan senkes til kote 926 i flomdempningsøyemed.

Høydene for Piksvatn, Volavatn, Grøndalsvatn og Aksjeldalsvatn refererer til B. k. k.s nivellement. De øvrige høydene refererer seg til NGO's karter.

Samtlige dammer utføres med faste overløp. Vasstanden i de enkelte vatn stiger derfor noe over øvre reguleringsgrense under flom. Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

B. Overføringer.

a. Steinslandsvassdraget:

Kvanngrovatn med et nedbørsfelt på 4,4 km² og Øvre Sødalsvatn med et nedbørsfelt på 4,0 km² overføres til Holskardvatn.

Holskardvatn med et nedbørsfelt på 29,0 km² (+ 29,7 km² fra andre felt) overføres til Askjeldalsvatn.

b. Eksingedalsvassdraget:

Vassøyane med et nedbørsfelt på 21,3 km² overføres til Holskardvatn. Følgende felt over-

føres til driftstunnelen for Evanger kraftverk: Kvanndalen 8,1 km², Eitro 3,6 km², Langevatn 18,9 km², Grøndalen 12,6 km², Torvedalen 9,9 km² (+ 3,5 km² fra Hielva), Kvitensdalen 11,7 km², Loneelva 8,1 km² og Sødalen 6,9 km².

c. Teigdalsvassdraget:

Følgende felt overføres til driftstunnelen for Evanger kraftverk: Bjørndalen 4,5 km², Eide-Fannadal med Volavatn og Piksvatn 50,4 km² og Grasdalen 6,6 km² (+ 2,3 km² fra Tverrelva).

d. Hielva:

Mykjedalsvatn med et nedbørsfelt på 3,5 km² overføres via Torvedalen til driftstunnelen for Evanger kraftverk.

e. Tverrelva:

Harkavatn med et nedbørsfelt på 2,3 km² overføres via Grasdalen til driftstunnelen for Evanger kraftverk.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flommen i vassdragene nedenfor magasinene så vidt mulig ikke økes.

For øvrig kan vasslippingen foregå etter Bergenshalvøens kommunale kraftselskaps behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas norsk borger, som godkjennes av vedkommende departement. Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

4.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, samt at reguleringsorganene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander, samt observeres og noteres, om det forlanges, nedbørsmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang utskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandring i dette reglement kan foretas av Kongen etter at de interesserte parter har hatt anledning til å uttale seg.
